

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/3/2021
Identifikačné číslo spisu: 8019200844
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8019200844.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: K. U. R., narodený XX. Y. XXXX, bytom v Q., H. Č.. XXXX/X, právne zast.: JUDr. Kristínou Tomkovou, advokátkou so sídlom v Udavskom č. 391, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo 07. októbra 2019, Číslo: 64617-2/2019-BA, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. septembra 2020, č.k. 2Sa/30/2019-56, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. septembra 2020, č.k. 2Sa/30/2019-56 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej zo 07. októbra 2019, Číslo: 64617-2/2019-BA z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Žalobca m á n á r o k na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde voči žalovanej v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 25. septembra 2020, č.k. 2Sa/30/2019-56, postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo 07. októbra 2019, Číslo: 64617-2/2019-BA, ktorým táto postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 29. júla 2019, Číslo: 6392/2019-HE-DvN, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a podľa článku 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 (ďalej len „Základné nariadenie“).

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal . v intenciách § 104 ods. 1

zákona č. 461/2003 Z.z., článku 61 ods. 1,2, článku 65 ods. 2 a 5 písm. a/ Základného nariadenia, článku 11 ods. 1,2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009 (ďalej len „Výkonávacie nariadenie“) a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Po preskúmaní veci krajský súd dospel k záveru, že žalobca si predpokladané väzby so Slovenskou republikou na základe kritérií v zmysle článku 11 ods. 1 Výkonávacieho nariadenia nezachoval, keď v rozhodnom období mal centrum záujmov vo Veľkej Británii. Zistenie skutkového stavu žalovanou, ako aj prvostupňovým správnym orgánom bolo dostačujúce na riadne právne posúdenie veci, na ktorý zistený skutkový stav žalovaná správne aplikovala príslušné právne predpisy, čo vyústilo do vydania zákonného rozhodnutia žalovanej, ktoré bolo dostatočne odôvodnené. Žalovaná v dostatočnom rozsahu posúdila kritériá v zmysle článku 11 ods. 1 Výkonávacieho nariadenia, ktoré dôsledne vyhodnotila a dostatočným a zrozumiteľným spôsobom aj odôvodnila. V danom prípade došlo správne k určeniu bydliska dotknutej osoby podľa článku 11 Výkonávacieho nariadenia na území Veľkej Británie, pretože súčasťou skúmania „miesta bydliska“ žalovanou nebolo len preukázanie skutočností, ktoré by svedčili o nezachovaní bydliska na území Slovenskej republiky, ale zároveň aj zisťovanie reálnych podmienok existencie bývania v mieste výkonu zamestnania žalobcu. Zdôraznil, že žalobca nevyvrátil žiadnym hodnoverným spôsobom skutočnosť a skutkový stav, ktorý bol zistený v správnom konaní a nič nové neuviedol do zápisnice spísanej správnym orgánom dňa 16. septembra 2019 pred prvostupňovým správnym orgánom. Žalovaná v danej veci postupovala v intenciách relevantných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážila dostatok skutkových podkladov, na základe ktorých náležitým spôsobom zistila skutkový stav pre riadne posúdenie veci a aplikáciou relevantných zákonných ustanovení zo zistených skutkových okolností vyvodila správny právny záver, a preto nepochybila, keď odvolanie žalobcu zamietla a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu z 29. júla 2019 o nepriznaní nároku na dávku v nezamestnanosti potvrdila.

4. Z vyššie uvedených dôvodov krajský súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

5. O trovách konania súd rozhodol tak, že účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

II.

6. Žalobca rozsudok krajského súdu napadol v zákonnej lehote kasačnou sťažnosťou.

7. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) a tiež, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

8. S poukazom na článok 11 ods. 1 Výkonávacieho nariadenia a kritériá v ňom obsiahnuté uviedol, že tak súd, ako aj žalovaná sa nezaoberali dĺžkou a trvaním prítomnosti na území Slovenskej republiky, zaoberali sa iba dĺžkou pobytu vo Veľkej Británii (apríl 2008 až jún 2019). Uviedol, že má 61 rokov a s výnimkou rokov, ktoré žil vo Veľkej Británii, žil na území Slovenskej republiky. K ďalšiemu kritériu, k celkovej situácii týkajúcej sa žalobcu, uviedol, že zo Slovenska odišiel ako nezamestnaný a nepoberal ani dávku v nezamestnanosti, cieľom bolo sa jazykovo zdokonaľiť a po návrate sa uplatniť na trhu práce. Po odchode do zahraničia na území Slovenskej republiky zanechal celú rodinu, deti, vnúčatá, byt, auto. Počas celej doby pobytu v zahraničí vlastnil 3-izbový byt, za ktorý po celú dobu platil nájom (?) a dane - z nehnuteľnosti a tiež za odpad. Zároveň v roku 2016 kúpil stavebný pozemok a začal stavať rodinný dom s tým, že aj za tento pozemok platil všetky dane a poplatky. Bankové účty má v dvoch slovenských bankách. Poukázal tiež na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 09. apríla 2014, sp. zn. 10Sžso/36/2013. Ďalej poukázal na to, že judikatúra, na ktorú odkazoval krajský súd je skutkovo odlišná od prejednávaneho prípadu, nakoľko v tomto prípade by mal žalobca po zohľadnení dôb poistenia nárok

na dávku nezamestnanosti. Podľa názoru súdu žalobca nemá dostávať žiadne dávky, nakoľko nepracoval na území Slovenskej republiky, ktorá je súčasťou Európskej únie, hoci dosiahol potrebnú dobu poistenia v zmysle nariadenia. Dodal, že krajský súd vôbec nevzal v úvahu tú skutočnosť, že žalobca bol v čase podania žiadosti o dávku v nezamestnanosti poistený na území Slovenskej republiky. V tomto smere tiež namietal nedostatočné zdôvodnenie rozsudku krajského súdu.

9. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie.

III.

10. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním zo 16. decembra 2020.

11. Námietku žalobcu, že žalovaná neskúmala dĺžku pobytu žalobcu na území Slovenskej republiky pred odchodom do iného členského štátu považovala za nedôvodnú, keďže vo všetkých obdobných prípadoch účastníci konania odchádzajú do zahraničia ako plnoleté osoby, čo znamená, že pred odchodom do zahraničia sa minimálne 18 rokov zdržiavali na území Slovenska. Takýto právny záver by odporoval koordináčnym predpisom a účelu Základného a Vykonávacieho nariadenia. Pri posudzovaní bydliska je najrelevantnejšou skutočnosťou, kde sa osoba zdržiavala v období pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Žalobca sa pred zaradením do tejto evidencie zdržiaval viac ako 11 rokov na území Spojeného kráľovstva, kde vykonával zárobkovú činnosť, platil odvody, dane a žil spoločne so svojou manželkou. Uvedený dlhodobý pobyt v zahraničí spoločne s ďalšími skutočnosťami bez pochybností preukazujú väzby žalobcu na území Spojeného kráľovstva. K ďalším dôvodom, na základe ktorých žalobca preukazoval zachovanie centra záujmov na území Slovenskej republiky žalovaná uviedla, že v prípade rodičov a plnoletých detí je prirodzené osamostatnenie sa od týchto detí od rodičov a vytvorenie si vlastných samostatných domácností. Žalobca sa dlhodobo zdržiaval s manželkou v zahraničí, kde si vytvorili samostatnú domácnosť a zatiaľ si ich plnoleté deti vytvorili samostatné domácnosti na Slovensku. Vzhľadom na dlhodobú prítomnosť žalobcu v Spojenom kráľovstve spolu s najbližšou osobou - manželkou, rodinná situácia žalobcu svedčí o vytvorení väzieb na území Spojeného kráľovstva. K vlastníctvu nehnuteľnosti (3-izbového bytu) a tiež pozemku žalobcom uviedla pasívne vlastníctvo nehnuteľností na Slovensku (ktoré neboli žalobcom reálne využívané na bývanie počas jeho pobytu v zahraničí) nemôže byť akceptované ako najrozhodujúcejšia skutočnosť bez akýchkoľvek pochybností preukazujúca zachovanie bydliska dotknutej osoby na Slovensku. Túto skutočnosť nie je možné vyhodnotiť ako jednoznačný prejav vôle smerujúci k zabezpečeniu bytovej situácie dotknutej osoby na Slovensku, a to najmä z dôvodu, že nie je možné preukázať, či nadobudnutie nehnuteľnosti nebolo vykonané z iných, napríklad investičných dôvodov (prenájom, prípadne za výhodných podmienok jej neskorší predaj).

12. Ďalej uviedla, že žiadne ustanovenie Základného nariadenia ani Vykonávacieho nariadenia nezakotvuje právo osôb pracujúcich v členskom štáte Európskej únie uplatniť si nároky na sociálne zabezpečenie v ktoromkoľvek inom členskom štáte a požadovať bezpodmienečné zohľadnenie dôb poistenia v nezamestnanosti. Ani nezamestnané osoby, ktoré v posudzovanom období dosiahli dobu poistenia len na území Slovenskej republiky nemajú právo výberu členského štátu Európskej únie, v ktorom požiadajú o dávku v nezamestnanosti v tom zmysle, že ak si o dávku v nezamestnanosti požiadajú v inom členskom štáte, doba poistenia v nezamestnanosti dosiahnutá v Slovenskej republike im nebude automaticky zohľadnená ako doba poistenia dosiahnutá na území dotknutého členského štátu (a to ani v prípade, ak sa na území Slovenska nechcú zdržiavať a majú záujem uchádzať sa o prácu v inom členskom štáte). Takúto dobu by dotknutý členský štát zohľadnil len v prípade existencie pevných väzieb (bydliska) predmetnej osoby na jeho území. Poukázala tiež na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2017, sp. zn. 10Sžsk/5/2016, z 30. januára 2018, sp. zn. 1Sžso/26/2016 a z 27. novembra 2018, sp. zn. 1Sžsk/38/2017 podporujúce ňou tvrdené závery. K námietke žalobcu, že má a mal trvalý pobyt na území Slovenska žalovaná uviedla, že trvalý pobyt nie je pri posudzovaní jeho bydliska počas pobytu v Spojenom kráľovstve relevantný. Pojem bydlisko nemožno stotožňovať s pojmom trvalý pobyt, keďže bydlisko je potrebné chápať v širších súvislostiach ako miesto, kde sa

osoba zdržuje, kde je jej centrum záujmov, kde trávi čas v mimopracovnom čase. Dodala, že vo veciach nároku na dávku v nezamestnanosti je skúmanie miesta bydliska nevyhnutné v prípadoch, keď žiadateľ o dávku nedosiahol bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie doby poistenia podľa právnych predpisov členského štátu, podľa ktorých si nárok na túto dávku uplatňuje. K námietke žalobcu, že tento bol v čase podania príslušnej žiadosti o dávku poistený na území Slovenska, uviedla, že v súlade s článkom 65 ods. 2 Základného nariadenia preukázanie zachovania bydliska na území Slovenskej republiky počas výkonu zárobkovej činnosti v zahraničí sa hodnotí najmä počas výkonu posledného zamestnania na území členského štátu Európskej únie. Skutočnosť, že od dňa zaradenia do evidencie uchádzačov o zamestnanie na území Slovenska je žalobca zdravotne poistený na Slovensku, je pri posudzovaní jeho bydliska úplne irelevantná. V prípade akceptovania tejto námietky, by bydlisko vo všetkých obdobných prípadoch nebolo potrebné skúmať, pretože všetci žiadatelia o dávku sú evidovaní ako uchádzači o zamestnanie a z toho titulu sú aj zdravotne poistení na Slovensku. Ustanovenia Základného a Vykonávacieho nariadenia by tak boli bezpredmetné.

13. Uzavrela, že žalobou napadnuté rozhodnutie v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím plne rešpektuje princíp právnej istoty, bolo riadne posúdené miesto jeho bydliska v súlade s článkom 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia s tým, že zo všetkých skutočností je zrejmé, že v prípade žalobcu sa jedná o jednoznačný prípad nezachovania bydliska na Slovensku.

14. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

15. Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti bolo doručené žalobcovi na vedomie dňa 19. decembra 2020.

V.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu je dôvodná.

17. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

19. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

21. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

22. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol ako nedôvodnú žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo 07.

októbra 2019, Číslo: 64617-2/2019-BA, ktorým táto postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 29. júla 2019, Číslo: 6392/2019-HE-DvN, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a podľa článku 61 Základného nariadenia.

23. Podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvo a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

24. Podľa článku 48 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímú v oblasti sociálneho zabezpečenia opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na poskytnutie voľného pohybu pracovníkov; za týmto účelom uzavrie dohody, ktoré migrujúcim pracovníkom bez ohľadu na to, či ide o zamestnancov, a na nich závislým osobám zabezpečia:

- a/ započítanie všetkých období braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín za účelom získania a trvania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky;
- b/ vyplácanie dávok osobám s bydliskom na území členských štátov.

25. Podľa článku 1 písm. j/ Základného nariadenia, "bydlisko" znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

26. Podľa článku 1 písm. k/ Základného nariadenia, "pobyt" znamená prechodné bydlisko.

27. Podľa článku 3 ods. 1 písm. h/ Základného nariadenia, toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia: dávky v nezamestnanosti.

28. Podľa článku 61 ods. 1 Základného nariadenia, príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

29. Podľa článku 61 ods. 2 Základného nariadenia, s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a/ sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

30. Podľa článku 65 ods. 2 Základného nariadenia, úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydliska v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako doplnujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

31. Podľa článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

32. Podľa článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a/ dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b/ situáciu dotknutej osoby vrátane:

i/ povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;

ii/ jej rodinného stavu a rodinných väzieb;

iii/ vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;

iv/ v prípade študentov zdroja ich príjmov;

v/ jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;

vi/ členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

33. Podľa článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

34. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., poistenec má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

35. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu, ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že

- žalobca na predpísanom tlačíve dňa 19. júna 2019 požiadal o dávku v nezamestnanosti

[z predmetného tlačíva vyplýva, že žalobca bol od 06. júna 2019 zaradený do evidencie uchádzačov o zamestnanie; od 30. apríla 2012 do 05. júna 2019 bol zamestnaný v Spojenom kráľovstve; denne alebo aspoň raz za týždeň sa nevracal do miesta bydliska; nárok na dávku v nezamestnanosti v členskom štáte si neuplatnil],

- prvostupňový správny orgán rozhodnutím vydaným dňa 29. júla 2019, pod číslom 6392/2019-HE-DvN žiadosti žalobcu o príslušnú dávku nevyhovel

[dôvod, pre ktorý prvostupňový správny orgán predmetnej žiadosti nevyhovel spočíval v tom, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že celková dĺžka pobytu žalobcu mimo územia Slovenskej republiky v Spojenom kráľovstve bola viac ako 11 rokov, vrátane stability zamestnania na území Spojeného kráľovstva, orientácia na britský trh práce, plnenie si daňových a odvodových povinností na území Spojeného kráľovstva, spoločný pobyt s manželkou, v porovnaní so skutočnosťami, ktoré žalobca uviedol (návraty na územie Slovenskej republiky, vlastníctvo nehnuteľností) nasvedčujú v danom období bližší vzťah k Spojenému kráľovstvu; existencia stabilného zamestnania ako aj celková prítomnosť na území iného členského štátu Európskej únie sú primárnym kritériom pre určenie bydliska a centra záujmov],

- na odvolanie žalobcu žalovaná ako druhostupňový (odvolací) správny orgán tu preskúmaným rozhodnutím odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie zo 07. októbra 2019

[žalovaná sa plne stotožnila so závermi, ku ktorým dospel prvostupňový správny orgán a aj s ohľadom na dĺžku prítomnosti žalobcu na území členského štátu Európskej únie a situáciu žalobcu (stabilná pracovná situácia, orientácia na britský trh, prítomnosť manželky vo Veľkej Británii, plnenie daňových povinností vo Veľkej Británii) jednoznačne preukazujú, že žalobca si bydlisko na území Slovenskej

republiky počas výkonu činnosti zamestnanca na území Veľkej Británie nezachoval].

36. Po preskúmaní rozsudku krajského súdu v kontexte na skutočnosti, ktoré možno v predmetnej veci považovať za sporné, najvyšší súd dospel k záveru, že je dôvod na zmenu rozhodnutia krajského súdu a zrušenie a vrátenie veci žalovanej.

37. Na úvod, najvyšší súd poukazuje na to, že podľa základného pravidla obsiahnutého v článku 61 ods. 1 a 2 Základného nariadenia sa doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté podľa právnych predpisov ktoréhokoľvek členského štátu zohľadnia, ako keby boli dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov v prípade, že daná osoba bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila doby poistenia dosiahnuté podľa slovenských právnych predpisov. Z dôvodu, že žalobca takto doby poistenia podľa slovenských právnych predpisov bezprostredne pred jej zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol, bolo potrebné posúdiť, či sa doby poistenia získané vo Veľkej Británii môžu zohľadniť podľa článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, ktoré predstavuje výnimku z uvedeného základného pravidla, a podľa ktorého by žalobca poberal dávky v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky, ako keby sa na neho tieto predpisy vzťahovali počas jeho poslednej činnosti zamestnanca, a to v prípade, ak si na území Slovenskej republiky zachoval bydlisko. Pod pojmom „bydlisko“ v zmysle úniomom sa nechápe trvalý alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky. Podľa článku 1 písm. j/ Základného nariadenia pojem „bydlisko“ v zmysle tohto nariadenia znamená zvyčajné bydlisko, t.j. miesto, kde majú dotknuté osoby zvyčajné bydlisko a na účely tohto nariadenia chápané ako „centrum záujmov“ v zmysle článku 1 písm. j/ v spojení s článkom 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (pozri rozsudok C-90/97 Swaddling, body 28 a 29). Kritériami na určenie centra záujmov sú najmä: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov.

38. V predmetnej veci bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že žalobca ako osoba vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie si uplatnil nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z., t.j. podľa právneho predpisu Slovenskej republiky. Tiež nebolo sporné, že v zmysle ním vyplneného Výhlásenia na účely posúdenia zachovania centra záujmov v spojení s jeho výsluchom uskutočneným dňa 16. septembra 2019 sa žalobca zdržiaval na území Veľkej Británie, a to od apríla 2008 do júna 2019, t.j. 11 rokov a 2 mesiace s tým, že jeho posledný pracovný pomer na území Veľkej Británie trval od 30. apríla 2012 do 05. júna 2019, tento bol dohodnutý na dobu neurčitú a tento bol ukončený vzájomnou dohodou zo zdravotných dôvodov žalobcu. Z príslušného vyhlásenia, ako aj výsluchu žalobcu tiež vyplýva, že žalobca si počas pobytu vo Veľkej Británii zamestnanie na území Slovenskej republiky hľadal (e-mailom), tiež, že na území Veľkej Británie sa zdržiaval s blízkou osobou - manželkou, na Slovensko sa vracal 3-krát ročne na 1 až 3 týždne, kde mal tri dospelé deti, na Slovensku od roku 1999 je vlastníkom bytu v katastrálnom území Q. a od roku 2016 tiež vlastníkom rozostavaného rodinného domu v katastrálnom území N., počas pobytu vo Veľkej Británii žalobca býval v nájme / podnájme - v zdieľanom dome (sharehouse) s viacerými osobami, ktorý počas celého pobytu menil trikrát, posledné ubytovanie bolo od roku 2015 a po celý čas býval spolu s manželkou v jednej izbe.

39. Vzhľadom na takto zistené skutočnosti najvyšší súd dospel k záveru, že žalovaná vyššie uvedené skutočnosti nevyhodnotila správne. Podľa názoru najvyššieho súdu konanie žalobcu počas pobytu vo Veľkej Británii jednoznačne nasvedčovalo zachovaniu pevných väzieb na území Slovenskej republiky. Svedčí o tom najmä fakt, že žalobca bol jednak vlastníkom bytu od roku 1999 (t.j. už pred odchodom do Veľkej Británie a tento vlastnícky vzťah trval ku dňu podania žiadosti o dávku v nezamestnanosti), za ktorý platil daň z nehnuteľnosti, daň za odpad a jednak už počas pobytu vo Veľkej Británii (v roku 2016) kúpil ďalšiu nehnuteľnosť - stavebný pozemok, na ktorom začal stavať rodinný dom. Takto zistené okolnosti preukazujú, že žalobca mal nielen trvalý pobyt, ale aj centrum záujmov na území Slovenskej republiky, t.j. miesto, v ktorom býva s úmyslom zdržiavať sa tam trvalo. Konanie žalobcu počas pobytu vo Veľkej Británii (aj návštevy svojich detí, vnúčať) podľa jeho majetkových možností a aj fyzických

predpokladov s prihliadnutím na vzdialenosť miesta výkonu práce od bydliska jeho príbuzných na Slovensku) nasvedčuje tomu, že bydlisko vo Veľkej Británii bolo len prechodné, natrvalo sa chcel zdržiavať v Slovenskej republike. V tomto smere teda žalobca konkrétne konal v záujme zachovania bydliska a centra záujmov v Slovenskej republike, o čom svedčí práve skutočnosť i naďalej zabezpečeného bývania v Slovenskej republike (byt) a tiež od roku 2016 prebiehajúcej (vý)stavby rodinného domu s tým, že v konaní nebol produkovaný žiaden dôkaz o rovnocennom postupe so zadovážením si bývania počas zamestnania vo Veľkej Británii. Ubytovanie, hoci v samostatnej izbe, ale v zdieľanom dome s ďalšími nájomcami /podnájomníkmi, aj po dlhšej dobe pobytu vo Veľkej Británii, nesvedčí o vytváraní si náležitého komfortu a súkromia s úmyslom usadenia sa v danej krajine, ale svedčí skôr o úmysle ušetriť počas tohto zamestnania čo najviac finančných prostriedkov. Možno konštatovať, že žalobca síce trvalo pracoval jedenásť rokov na území Veľkej Británie, avšak na Slovensko sa pravidelne vracal s cieľom návštevy svojej najbližšej rodiny (deti, vnúčatá). Podľa názoru súdu neobstoí argument žalovanej, že žalobcom vlastnené nehnuteľnosti neboli reálne využívané na bývanie v čase jeho pobytu vo Veľkej Británii. Žalobca tieto nehnuteľnosti nadobudol ešte pred odchodom, respektíve ešte počas trvania zamestnania vo Veľkej Británii, čo svedčí o snahe zachovať si centrum životných záujmov a bydlisko v Slovenskej republike. K námietke žalovanej, že tieto skutočnosti (vlastníctvo bytu, stavebného pozemku) nemožno vyhodnotiť ako jednoznačný prejav vôle smerujúci k zabezpečeniu bytovej situácie dotknutej osoby na Slovensku, a to najmä z dôvodu, že nie je možné preukázať, či nadobudnutie nehnuteľnosti nebolo vykonané z iných, napríklad investičných dôvodov (prenájom, prípadne za výhodných podmienok jej neskorší predaj), najvyšší súd uvádza, že v tomto smere správne orgány nevykonali žiadne dokazovanie preukazujúce ňou tvrdené skutočnosti; rovnako najvyšší súd nevidí dôvod, prečo by sa táto (podľa žalovanej) nepreukázateľná skutočnosť mala použiť v neprospech žalobcu. Len pre úplnosť najvyšší súd k tejto námietke žalovanej, podľa ktorej žalobca reálne nevyužíval na bývanie predmetné nehnuteľnosti uvádza, že v konaní vedenom pod sp. zn. 9Sžso/11/2015 žalovaná za účelom potvrdenia správnosti svojho záveru o nezachovaní centra záujmov na území Slovenskej republiky argumentovala tým, že žalobca počas svojho pobytu v zahraničí nevladnil na území Slovenskej republiky nehnuteľnosť a ani nevyvíjal právne relevantné úkony zamerané na jej nadobudnutie. V predmetnej veci žalobca počas pobytu vo Veľkej Británii nehnuteľnosť na Slovensku vlastnil a ďalšiu počas pobytu vo Veľkej Británii nadobudol - kúpil (stavebný pozemok). Zároveň tieto skutočnosti podporujú tvrdenie žalobcu, že vzhľadom na nepriaznivú situáciu na slovenskom trhu práce sa žalobca rozhodol odísť do iného členského štátu, a teda k dočasnému presťahovaniu do Veľkej Británie ho viedla snaha vytvoriť si finančné podmienky pre rodinný život na Slovensku, získať pracovné / jazykové skúsenosti a následne sa uplatniť na domácom pracovnom trhu.

40. Žalovaná vo svojom rozhodnutí uviedla, že rozhodujúcim ukazovateľom miesta bydliska sú skutočnosti stanovené v článku 11 Výkonávacieho nariadenia, pričom po vyhodnotení dĺžky prítomnosti na území členského štátu, ako aj situáciu žalobcu (stabilná pracovná situácia vo Veľkej Británii, orientácia na britský pracovný trh, rodinná situácia, plnenie daňových povinností na území Veľkej Británie) dospela k záveru, že žalobca si bydlisko na území Slovenskej republiky, počas výkonu činnosti zamestnanca na území Veľkej Británie nezachoval. Odhliadnuc od skutočností uvádzaných v predchádzajúcom bode, najvyšší súd uvádza, že skúmanie okolností uvedených v článku 11 Výkonávacieho nariadenia pri posudzovaní centra záujmov dotknutej osoby nemožno zúžiť len na posudzovanie dĺžky a stability zamestnania. Nakoľko sa jedná o demonštratívny výpočet, je totiž potrebné vziať v úvahu i ďalšie, nielen tam ako príklad uvedené okolnosti, a to v ich vzájomnej súvislosti a až na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami (bez ohľadu na fiškálny záujem štátu) ustáliť relevantný záver o zachovaní, alebo nezachovaní bydliska / centra záujmov na území iného členského štátu. V tejto súvislosti najvyšší súd ďalej uvádza, že najvyšší súd vyhovel účastníkom konania dokonca aj v prípadoch, kedy títo nevladnili na Slovensku žiadnu nehnuteľnosť (rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 9Sžsk/2/2020, sp. zn. 9Sžso/11/2015, sp. zn. 10Sžso/24/2014), alebo až v priebehu pobytu v inom členskom štáte nadobudli nehnuteľnosti / spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti (rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 7Sžso/44/2012, sp. zn. 9Sžso/31/2012, sp. zn. 9Sžso/35/2012, sp. zn. 10Sžso/15/2012), prípadne až po návrate z iného členského štátu si zakúpili z finančných prostriedkov nadobudnutých počas pobytu v inom členskom štáte nehnuteľnosti (rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 7Sžso/39/2012, sp. zn.

9Sžo/45/2014). Najvyšší súd len doplná, že každú jednu žiadosť o dávku v nezamestnanosti je potrebné posudzovať prísne individuálne s tým, že vyššie označené rozsudky predstavujú aspoň v hrubých črtách príkladný judikatórny pohľad na uvedenú problematiku.

41. V tomto smere stojí aj za zmienku rozsudok Súdneho dvora Európskej únie zo 17. februára 1977, C-76-76 *Silvana Di Paolo* proti *Office national de l'emploi*, podľa ktorého bydlisko v jednom členskom štáte nemusí bezpodmienečne vylučovať iné zvyčajné bydlisko v inom štáte. Z uvedeného rozsudku súčasne vyplýva, že pri posúdení bydliska je vhodné vziať do úvahy dĺžku a kontinuitu bydliska predtým, ako sa pracovník presťahoval, dĺžku trvania a cieľ jeho absencie, charakter zamestnania, ako aj zámer zúčastnenej osoby, ktorý vyplýva zo všetkých okolností, prípadne rozsudok z 01. októbra 2015, C-3/08 *Leyman*, podľa ktorého cieľ článku 45 Zmluvy o fungovaní Európskej únie by nebol dosiahnutý, ak by mali migrujúci pracovníci v dôsledku uplatnenia svojho práva na voľný pohyb stratiť výhody sociálneho zabezpečenia, ktoré im zaisťuje právna úprava členského štátu. Taký dôsledok by totiž mohol odradiť pracovníka v Únii od výkonu svojho práva na voľný pohyb a predstavovať tak prekážku tejto slobody.

42. Podľa názoru súdu stabilita zamestnania vo Veľkej Británii, ako aj plnenie daňových povinností voči členskému štátu by nemali predstavovať zásadné ukazovatele v súvislosti s posudzovaním zachovania centra záujmov v tom ktorom členskom štáte, nakoľko to, že si žalobca dokázal zabezpečiť v inom členskom štáte zamestnanie trvalejšieho charakteru nemožno vyhodnocovať v jeho neprospech (zvlášť v tu prejednávanej veci) a skutočnosť, že žalobca bol zamestnaný na území Veľkej Británie, tak daňové povinnosti plnil na tomto území, z čoho je bez ďalšieho zrejmé, že za štát bydliska sa na daňové účely považuje štát zamestnania, t.j. Veľká Británia. Rovnako aj skutočnosť, že žalobca mal pobyt vo Veľkej Británii spolu s manželkou je potrebné vyhodnotiť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu. V tu prejednávanej veci žalobca odišiel do Veľkej Británie vo veku 48 rokov, deti mal tri a všetky v čase odchodu plnoleté. Samozrejme iná situácia by nastala, ak by napríklad deti neboli plnoleté a manželka by s nimi zostala na Slovensku (pevnejšie väzby k Slovensku), alebo všetci by sa odsťahovali do Veľkej Británie (oslabené väzby k Slovensku).

43. Dva bankové účty vedené na Slovensku, vlastníctvo auta poisteného na Slovensku len bližšie dotvárajú obraz o celkovej situácii žalobcu a podporujú už vyššie uvádzané závery.

44. Vzhľadom na uvedené dôvody najvyšší súd využijúc pritom (aj vzhľadom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania podľa § 5 ods. 7 SSP) zákonom danú možnosť zmeny rozhodnutia krajského súdu, rozsudok krajského súdu postupom podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej zo 07. októbra 2019, Číslo: 64617-2/2019-BA zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

45. Podľa § 469 SSP, ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu.

VI.

46. O trovách konania rozhodol najvyšší súd podľa § 467 ods. 2 SSP v spojení s § 467 ods. 1, § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi, ktorý v konaní dosiahol úspech, priznal nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde. O výške náhrady trov konania rozhodne krajský súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

47. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostředek není přípustný.